

Съфинансирано от
Европейския съюз

ОДОБРЯВАМ:

1/15/2024

X

Signed by: Radoslav Blagoev Rizov

РАДОСЛАВ РИЗОВ

И.д. Главен директор на Главна
дирекция
„Европейски фондове за
конкурентоспособност“, МИР
РУО на ПНИИДИТ 2021-2027 г. и
РУО на ПКИП 2021-2027 г.

**Методология за определяне на единичен разход за почасово
възнаграждение на изследователски и друг квалифициран
персонал по
Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за
интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. и
Програма „Конкурентоспособност и иновации в
предприятията“ 2021-2027 г.,
съфинансирани от Европейския съюз чрез Европейския фонд за
регионално развитие**

1. Въведение – нормативно основание и източници на данни

Настоящата методология цели да представи подхода за определяне на единичен разход за почасово възнаграждение на изследователски и друг квалифициран персонал, който ще участва пряко в изпълнението на научно-изследователски и развойни дейности (НИРД) и дейности за развитие на иновациите по Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. (ПНИИДИТ), както и по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г. (ПКИП).

Единичният разход за почасово възнаграждение на персонала, който ще участва пряко в осъществяването на НИРД и иновационни дейности по ПНИИДИТ и ПКИП ще се предоставя под формата на безвъзмездни средства съгласно чл. 52 от Регламент (ЕС) № 2021/1060¹. Прилагането на единичния разход е в съответствие с чл. 53, пар. 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 и съответно чл. 55, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление. Определянето на единичния разход се извършва в съответствие с член 53, пар. 3, буква а) от Регламент (ЕС) № 1060/2021, т.е. чрез прилагане на *коректен, справедлив и проверим метод на изчисление*. За база на изчисленията се използват *статистически данни на Националния статистически институт (НСИ: <https://www.nsi.bg/bg>) и друга обективна информация, обобщаваща исторически данни за реално изплатените разходи за възнаграждения на изследователи, наети през 2021 г. по проектите, финансирани по Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОПНОИР).*

2. Обхват на подкрепата за осъществяване на НИРД и развитие на иновациите по ПНИИДИТ и ПКИП за периода 2021-2027 г.

Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. е изградена върху необходимостта от интегриране на основните елементи на икономиката, базирана на знания и нови цифрови и зелени технологии – научни изследвания, иновации и данни. Фокусът на действията по ПНИИДИТ е върху укрепване на капацитета на научните организации и висшите училища, засилване на сътрудничеството им с индустрията, скъсяване на пътя от научните изследвания до иновациите, внедряване, трансфер на технологии и знания и тяхната пазарна реализация, създаване на условия за интернационализация и

---

¹ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика.

повишаване на дела на заетите с НИРД в публичния и в частния сектор, създаване и споделяне на данни за целите на научните изследвания и иновациите, преодоляване на регионалните дисбаланси чрез подпомагане на бизнеса от по-слабо развитите региони за улеснен достъп до НИРД.

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г. от своя страна също адресира нуждите от насърчаване на НИРД и иновациите, но на ниво отделно предприятие, като за целта по линия на ПК ИП подкрепата е насочена към изграждане на необходимите изследователски екипи за разработване на иновации в предприятията и улесняване на достъпа на бизнеса до релевантни за иновационния процес знания и технологии. Мерките по ПК ИП с фокус в областта на иновациите целят да стимулират иновационния потенциал на българските предприятия в приоритетните тематични области, идентифицирани в ИСИС 2021-2027 г. при отчитане на регионалните различия и потенциала за увеличаване на иновационната активност в отделните райони на страната.

ПНИИДИТ и ПК ИП включват взаимнодопълващи се дейности за насърчаване на научните изследвания и развитие на иновациите чрез извършването на НИРД и иновации, които са принципно сходни по своята цел и обхват – включват изпълнението на определен набор от научноизследователски задачи, насочени към създаването на ново знание, нови продукти, услуги, процеси, методи, системи и пр. Това изисква *привличането на необходимия персонал, нает на трудово правоотношение, с цел поддържането му за сравнително по-дълъг период от време и по този начин изграждане на нужния капацитет в областта на НИРД и иновациите на ниво отделен бенефициент.* За целта по двете програми е предвидено да се финансират разходите за възнаграждения, включително осигурителните вноски за сметка на осигурителя, на 2 категории персонал:

✓ *Изследователски персонал* - специалисти, наети за осъществяването на НИРД и други дейности във връзка с разработването и/или създаването на нови знания, продукти, услуги, процеси, способности, методи, системи и пр. Изследователският персонал включва хабилитирани лица съгласно § 1, т. 18 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитието на академичния състав в Република България, изследователи, които притежават образователна и научна степен „доктор“, докторанти - учени, които са в процес на придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

✓ *Друг квалифициран персонал* – включва квалифициран персонал (различен от изследователския), включително технически персонал, нает за осъществяването на НИРД и други дейности във връзка с разработването и/или създаването на нови знания, продукти, услуги, процеси, способности, методи, системи и пр.

Определянето на допустимия размер на единичния разход за почасово възнаграждение на персонала, нает по ПНИИДИТ и ПКИП, се извършва в следната последователност:

1. Определя се стойност на почасовото възнаграждение на квалифицирания персонал въз основа на статистически данни от НСИ за 2021 г.

2. Определя се стойност на почасовото възнаграждение на изследователския персонал въз основа на исторически данни за реално изплатените възнаграждения на изследователски персонал, нает през 2021 г. по проектите, финансирани по Приоритетна ос 1 на ОПНОИР.

3. Определя се единичният разход за почасово възнаграждение на наетия персонал (изследователски и друг квалифициран персонал), изчислен като средноаритметична стойност на почасовите възнаграждения за двете категории персонал – изследователски и квалифициран персонал.

3. Определяне на почасовото възнаграждение на квалифицирания персонал, нает по ПНИИДИТ и ПКИП

Квалифицираният персонал, нает по ПНИИДИТ и ПКИП, ще участва в изпълнението на НИРД и дейности за развитие на иновации в различни области, поради което за определяне на почасовото възнаграждение на тази категория персонал се използват статистически данни за средните годишни брутни възнаграждения за 2021 г. в икономическа област „Професионални дейности и научни изследвания“ съгласно номенклатурата, използвана от НСИ² (Professional, scientific and technical activities [M] според номенклатурата на Евростат и съответно сектор М съгласно КИД-2008 на НСИ). Съгласно обяснителните бележки към КИД - 2008: „Този сектор включва професионални дейности и научни изследвания. За тези дейности се изисква висока степен на образование и специални знания и умения“. Това обосновава избора на посочената икономическа област за целите на настоящите изчисления, доколкото тя обхваща и съответства в най-пълна степен на дейностите за НИРД и развитие на иновации по ПНИИДИТ и ПКИП, за чието изпълнение е необходимо да бъде ангажиран персонал с посочената висока степен на образование и специални знания и умения.

В рамките на избраната икономическа област „Професионални дейности и научни изследвания“, за целите на изчисленията се използват данните на НСИ за средната годишна брутна заплата на наетите лица за 2021 г. от следните 3 (три) класове професии съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД 2011):

---

² Агрегирана номенклатура на НСИ: <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pages/Classifics/A21.pdf>.

- ✓ Клас професии „Ръководители“;
- ✓ Клас професии „Специалисти“;
- ✓ Клас професии „Техници и приложни специалисти“.

Посочените класове професии съгласно НКПД 2011 са избрани, тъй като те отразяват най-добре профила на необходимия квалифициран персонал за целите на ПНИИДИТ и ПКИП. Екипът от професионалисти е необходимо да включва квалифицирани експерти с ръководни функции (клас професии „Ръководители“), инженери, икономисти, експерти в областта на трансфера на технологии, защитата на права върху интелектуална собственост и др. (клас професии „Специалисти“), както и персонал със съответните технически и приложни умения в дадената област (клас професии „Техници и приложни специалисти“). Останалите класове професии съгласно НКПД 2011³ включват длъжности с по-ниска квалификация, както и такива без квалификация, които не са относими към спецификата на дейностите за НИРД и иновации по двете програми.

За определянето на почасовото възнаграждение на квалифицирания персонал се използват *последните публикувани данни на НСИ за средната брутна заплата за 2021 г. на наетите лица от посочените класове професии за икономическа дейност „Професионални дейности и научни изследвания“* – тези данни отразяват най-добре средните нива на възнагражденията, получавани от специалисти с квалификация и професионален опит, които в най-пълна степен отразяват профила на персонала, нает по ПНИИДИТ и ПКИП. Последните публикувани данни на НСИ за брутната работна заплата по класове професии са за 2021 г., като в тази връзка и с оглед обстоятелството, че възнагражденията ще бъдат изплащани на персонала, нает по ПНИИДИТ и ПКИП най-рано през 2024 г., то е възприет подход за индексирание на средната брутна заплата съгласно данните на НСИ за 2021 г. с публикувания от Евростат индекс на разходите за труд в избраната икономическа област „Професионални дейности и научни изследвания“ за 2022 г., съгласно който е за 2022 г. е налице увеличение от 16%⁴ спрямо 2021 г.

---

³ Клас 4 „Помощен административен персонал“ (включва касиери, инкасатори и др. помощен персонал), Клас 5 „Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната“ (включва обслужващ, охранителен и др. персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната), Клас 6 „Квалифицирани работници в горското, селското и рибното стопанство“ (включва длъжности на градинари, животновъди, риболовци, ловци и др.), Клас 7 „Квалифицирани работници и сродни на тях занаятчии“ (включва работници в различни области), Клас 8 „Машинни оператори и монтажници“ (включва предимно оператори на машини, водачи на различни МПС и др.), Клас 9 „Професии, неизискващи специална квалификация“ и Клас 0 „Професии във въоръжените сили“ (включва длъжности на офицери, сержанти, войници и др. подобни).

⁴https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LC_LCI_R2_A_custom_5508785/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=f2a00f82-8aa1-43fe-9bb7-74e84ec511cb

Индекс на разходите за труд за България за 2022 г., публикуван от Евростат:

Labour cost index by NACE Rev. 2 activity - nominal value, annual data
(online data code: LC_LCI_R2_A)
Source of data: Eurostat

Settings: Default

	TIME	2018	2019	2020	2021	2022
GEO						
European Union - 27 countries (from 2020)		2.5	2.3	2.8	1.3	6.8
Belgium		1.8	2.3	1.6	1.0	5.4 (p)
Bulgaria		7.6	10.1	7.7	5.3 (p)	16.0 (p)
Czechia		5.8	8.0	7.6	4.5 (p)	6.6 (p)

EC data browser (Latest commit e012cf1d2, built on 2023-02-21T13:12:16.705Z)

Статистическите данни за средната брутна работна заплата на наетите лица от трите класове професии в икономическа област „Професионални дейности и научни изследвания“ за 2021 г. са достъпни на интернет страницата на НСИ на следния адрес: <https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/external/login.jsf> - раздел „Демографска и социална статистика“, секция „Пазар на труда“, подсекция „Годишна статистика на заетостта и разходите за труд“, от която се избира „Средна брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности (A21) и класове професии (2008-2021 г.)“. Генерира се динамичен модул, предназначен за извличане на данни в зависимост от конкретно зададена заявка.

Параметрите на заявката за извличане на данните от НСИ, използвани за определянето на почасовото възнаграждение на квалифицирания персонал, са както следва:

← → ↻ infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/query.jsfx_2=681

Events Министерство на... PRIS Translator Комитет за наблю... ИСУН Среща Алик7 - Вход PDF OCR - Recogni... OPGO

Лиценз БГ EN Версия: 1.6

ИНФОСТАТ

СРЕДНА БРУТНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21) И КЛАСОВЕ ПРОФЕСИИ(2008-2021Г.)¹

Начало ▶ СРЕДНА БРУТНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21) И КЛАСОВЕ ПРОФЕСИИ(2008-2021Г.)

[Метаданни](#) [Методология](#) [Доклади за качество](#) [Промени представянето](#) [Заяви](#)

Агрегирана номенклатура A21 на базата на КИД-2008 (буквен код)* (1/20)

съдържа

- ФИНАНСОВИ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ
- ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
- ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ
- АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ
- ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
- ОБРАЗОВАНИЕ
- ХУМАНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА

[Изчисти избраните](#)

Структура на професиите и длъжностите* (3/10)

съдържа

- Общо
- Ръководители
- Специалисти
- Техници и приложни специалисти
- Помощен административен персонал
- Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната
- Квалифицирани работници в селското, горското, ловното и рибното стопанство

[Изчисти избраните](#)

Времева разбивка* (1/14)

съдържа

- 2010
- 2014
- 2015
- 2016
- 2017
- 2018
- 2019
- 2020
- 2021

[Изчисти избраните](#)

* Филтри маркирани със звезда (*) са задължителни!
* За полетата във филтрите маркирани в сиво, няма данни.

1. В колона „Агрегирана номенклатура A21 на базата на КИД-2008 (буквен код)“ е отбелязана избраната икономическа област „Професионални дейности и научни изследвания“;

2. В колона „Структура на професиите и длъжностите“ са отбелязани трите избрани класове професии, а именно: клас професии „Ръководители“, клас професии „Специалисти“ и клас професии „Техници и приложни специалисти“;

3. В колона „Времева разбивка“ е отбелязана последната година, за която са налични данни на НСИ, а именно 2021 г.

След избор на бутона „Заяви“ системата генерира следните данни:

Лиценз БГ EN Версия: 1.6

ИНФОСТАТ

СРЕДНА БРУТНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21) И КЛАСОВЕ ПРОФЕСИИ(2008-2021Г.)¹

Начало ▶ Демографска и социална статистика ▶ Годишна статистика на заетостта и разходите за труд ▶ СРЕДНА БРУТНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21) И КЛАСОВЕ ПРОФЕСИИ(2008-2021Г.)

[Метаданни](#) [Методология](#) [Доклади за качество](#) [Промени изгледа](#) [Промени представянето](#) [Генерирай графика](#) [Генерирай картограма](#) [Изтегли](#)

По колони Мерна единица Времева разбивка Структура на професиите и длъжностите

По редове Агрегирана номенклатура A21 на базата на КИД-2008 (буквен код)

	2021		
	Ръководители	Специалисти	Техници и приложни специалисти
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	59784	28528	19678

(лево)

За определянето на почасовото възнаграждение на квалифицирания персонал, към горните данни на НСИ за средната брутна заплата за 2021 г. на наетите лица от трите избрани класове професии за икономическа дейност „Професионални дейности и научни изследвания“ се прилага индексът на разходите за труд за 2022 г. в същата икономическа област по данни на Евростат, т.е. увеличение с 16% спрямо 2021 г.

Към получените индексирани стойности на годишните брутни заплати за трите класове професии съгласно НКПД 2011 („Ръководители“, „Специалисти“ и „Техници и приложни специалисти“) се добавят задължителните осигурителни вноски за сметка на осигурителя (в общ размер 19,02% съгласно Кодекса за социално осигуряване и Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2023 г.). Получените стойности на възнагражденията за трите класове професии, с включени осигурителните вноски за сметка на осигурителя, се разделят на 1 720 часа⁵ и се получава часовата ставка на възнаграждението за наетите лица съответно за клас професии „Ръководители“, клас професии „Специалисти“ и клас професии „Техници и приложни специалисти“.

Средната часова ставка за квалифицирания персонал се изчислява като средноаритметична стойност от получените почасови възнаграждения за трите класове професии.

Гореописаните изчисления са представени в Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“, работен лист „Квалифициран персонал“). Всички стойности са закръглени до цяло число при прилагане на стандартното математическо правило за закръгляване.

Определяне на почасовото възнаграждение на квалифицирания персонал, нает по ПНИИДИТ и ПК ИП	Стойност
Средна брутна заплата на наетите лица за 2021 г. по данни на НСИ - клас професии "Ръководители"	59 784 лв.
Индекс на разходите за труд за 2022 г. спрямо 2021 г. по данни на Евростат за България	16%
Средна брутна заплата на наетите лица - клас професии "Ръководители" след прилагане на индекса на разходите за труд за 2022 г. по данни на Евростат за България	69 349 лв.
Осигурителни вноски за сметка на осигурителя - клас професии "Ръководители" - 19,02% за сумата до максималния осигурителен доход (3400 лв. на месец) (в т.ч. фонд "Пенсии": 8,22%, фонд "ОЗМ": 2,1%, фонд "Безработица": 0,6%, фонд "ДЗПО" в УПФ: 2,8%, фонд "ТЗПБ": 0,5%, фонд "Здравно осигуряване": 4,8%)	7 760 лв.

⁵ Броят на работните часове за една година е съгласно чл. 55, пар. 2, буква а) от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

Средна брутна заплата на наетите лица - клас професии "Ръководители" с включени осигурителните вноски за сметка на осигурителя	77 110 лв.
Часова ставка за възнаграждение на наетите лица по клас професии „Ръководители“ - (1720 часа годишно)	45 лв.
Средна брутна заплата на наетите лица за 2021 г. по данни на НСИ - клас професии "Специалисти"	28 528 лв.
Индекс на разходите за труд за 2022 г. спрямо 2021 г. по данни на Евростат за България	16%
Средна брутна заплата на наетите лица - клас професии "Специалисти" след прилагане на индекса на разходите за труд за 2022 г. по данни на Евростат за България	33 092 лв.
Осигурителни вноски за сметка на осигурителя - клас професии "Специалисти" - 19,02% (в т.ч. фонд "Пенсии": 8,22%, фонд "ОЗМ": 2,1%, фонд "Безработица": 0,6%, фонд "ДЗПО" в УПФ: 2,8%, фонд "ТЗПБ": 0,5%, фонд "Здравно осигуряване": 4,8%)	6 294 лв.
Средна брутна заплата на наетите лица - клас професии "Специалисти" с включени осигурителните вноски за сметка на осигурителя	39 387 лв.
Часова ставка за възнаграждение на наетите лица по клас професии „Специалисти“ - (1720 часа годишно)	23 лв.
Средна брутна заплата на наетите лица за 2021 г. по данни на НСИ - клас професии "Техници и приложни специалисти"	19 678 лв.
Индекс на разходите за труд за 2022 г. спрямо 2021 г. по данни на Евростат за България	16%
Средна брутна заплата на наетите лица - клас професии "Техници и приложни специалисти" след прилагане на индекса на разходите за труд за 2022 г. по данни на Евростат за България	22 826 лв.
Осигурителни вноски за сметка на осигурителя - клас професии "Техници и приложни специалисти" - 19,02% (в т.ч. фонд "Пенсии": 8,22%, фонд "ОЗМ": 2,1%, фонд "Безработица": 0,6%, фонд "ДЗПО" в УПФ: 2,8%, фонд "ТЗПБ": 0,5%, фонд "Здравно осигуряване": 4,8%)	4 342 лв.
Средна брутна заплата на наетите лица - клас професии "Техници и приложни специалисти" с включени осигурителните вноски за сметка на осигурителя	27 168 лв.
Часова ставка за възнаграждение на наетите лица по клас професии „Техници и приложни специалисти“ - (1720 часа годишно)	16 лв.
Почасово възнаграждение на квалифицирания персонал (изчислено като средноаритметична стойност на часовите ставки за трите класове професии)	28 лв.

Определеното почасово възнаграждение за квалифицирания персонал при прилагане на горепосочените изчисления е 28 лв./час.

4. Определяне на почасовото възнаграждение на изследователския персонал, нает по ПНИИДИТ и ПКИП

Определянето на почасовото възнаграждение на изследователския персонал, който ще бъде нает по ПНИИДИТ и ПКИП се извършва въз основа на исторически

данни за реално изплатените възнаграждения на изследователския персонал, нает през 2021 г. във връзка с изпълнението на общо 15 проекта, финансирани по 3 процедури⁶ в изпълнение на Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на ОПНОИР. Данните са предоставени от Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО) в качеството ѝ на Управляващ орган на ОПНОИР за периода 2014-2020 г. Документите, които доказват извършените разходи от бенефициентите за календарната 2021 г. (ведомости за изплатени възнаграждения, справки за отработени часове и др.) се съхраняват в ИАПО.

Изследователите, наети по проектите, изпълнявани по ОПНОИР се отнасят към категориите R1, R2, R3 и R4 съгласно т. нар. дескриптори на изследователските профили, възприети от Европейската комисия (ЕК). Класификацията на ЕК описва 4 (четири) широки профила, които се прилагат за всички изследователи и описват различните характеристики, които изследователите притежават в зависимост от етапа на тяхното кариерно израстване.

Съгласно Европейската рамка за научноизследователски кариери (*European Framework for Research Careers*)⁷ четирите широки профила на изследователите включват:

R1 – Изследовател от първи етап (до придобиване на докторска степен);

R2 – Признат изследовател (изследовател, който притежава докторска степен или еквивалент, който все още не е напълно независим);

R3 – Утвърден изследовател (изследователи, които са развили определено ниво на независимост при провеждането на научни изследвания);

R4 – Водещ изследовател (изследователи, водещи в своята изследователска област или поле).

Предоставените от ИАПО данни за реално изплатените възнаграждения на изследователския персонал, нает през 2021 г. по 15-те проекта, финансирани по ОПНОИР са обобщени в Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“, работни листове от „1.001-0001“ до „1.003-0002“). Наеният изследователски персонал участва пряко в дейностите за НИРД и създаване на иновации по изпълняваните проекти. От всички договори по Приоритетна ос 1 на ОПНОИР, в Приложение към настоящата методология не са включени данни само за проект с

---

⁶ Процедура BG05M2OP001-1.001 „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“: <https://sf.mon.bg/?go=news&p=detail&newsId=409>, процедура BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“: <https://sf.mon.bg/?go=news&p=detail&newsId=410> и процедура G05M2OP001-1.003 „Допълваща подкрепа за научни организации с одобрени проекти по Рамкова Програма ХОРИЗОНТ 2020, конкурс WIDESPREAD-TEAMING, фаза 2“: <https://sf.mon.bg/?go=news&p=detail&newsId=689>.

⁷ Комуникация на Европейската комисия (ЕК) „Към европейската рамка за кариерното развитие на научните изследователи“ от 21 юли 2011 г. https://euraxess.ec.europa.eu/sites/default/files/policy_library/towards_a_european_framework_for_research_careers_final.pdf

реф. № BG05M2OP001-1.003-0001⁸, по който не са планирани разходи за възнаграждения на изследователи. По някои от проектите, за които в Приложение 1 са представени данни, са прилагани еднакви часови ставки за възнагражденията на изследователите от категориите R4-R3 или R4-R2, при други проекти - през 2021 г. все още не са били назначени изследователи от съответните категории, като тези обстоятелства са отразени при обобщаването на данните, представени в Приложение 1.

По отношение на предоставените от ИАПО данни е необходимо да се отбележат и следните правила за допустимост на разходите за възнаграждения на изследователи по ОПНОИР:

✓ Разходите за възнаграждения включват и разходите за осигурителни вноски за сметка на осигурителя;

✓ Научните програми по проектите по ОПНОИР се изпълняват под ръководството на водещи учени (категория R4 или R3), които са назначени на позицията „Ръководител екип“. Данни за изплатените възнаграждения на изследователите, назначени на тази позиция също са включени в Приложение 1. За тях е приложено почасово възнаграждение в размер до 48 лв. за отработен час⁹;

✓ За изследователите от категориите R4, R3 и R2 е приложена часова ставка до 45,63 лв. за отработен час¹⁰;

✓ За изследователите от категориите R2 и R3 са приложени часови ставки, определени самостоятелно от съответния бенефициент, които не надхвърлят посочената по-горе максимална стойност на почасовото възнаграждение за изследователите R4.

При изпълнението на проектите по ОПНОИР, часовата ставка за водещи изследователи е определена като максимално допустимо почасово възнаграждение (до 48 лв. за отработен час съгласно Условието за кандидатстване по процедура BG05M2OP001-1.001 „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“ и процедура BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“) и е била прилагана само за изследователи от ниво R4. За

---

⁸ Проект BG05M2OP001-1.003-0001 „Проект ПЛАНТАСИСТ: Създаване на Център по Растителна Системна Биология и Биотехнология за превръщане на фундаменталните научни изследвания в устойчиви био-базираните технологии в България“ се изпълнява по процедура BG05M2OP001-1.003 - „Допълваща подкрепа за български научни организации, изпълняващи проекти по рамкова програма Хоризонт 2020, конкурс WIDESPREAD-Teaming, фаза 2“ по Приоритетна ос 1 на ОПНОИР.

⁹ Съгласно Стандартната таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението и управлението на проектите по Приоритетна ос 1 на ОПНОИР: <https://sf.mon.bg/?go=news&p=detail&newsId=611>

¹⁰ Почасовото възнаграждение е изведено от стойностите на месечното възнаграждение (вкл. осигурителните вноски за сметка на работодателя) на наетите изследователи, посочени в Решение С(2013)8194, с което се оторизира възстановяването на база на единични разходи за дейности „Мария Склодовска-Кюри“ в обхвата на Рамковата програма „Хоризонт 2020“, и са използвани и за наетите изследователи в ЦВП и ЦК в периода 2018-2023 г. съгласно Условието за кандидатстване по процедура BG05M2OP001-1.001 „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“ и процедура BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“.

изследователите от нива R3 и R2 са прилагани часови ставки между часовата ставка за водещи изследователи и тази за изследователи без научна степен. Освен това при част от проектите са планирани общи суми за възнаграждения на персонала в по-ограничен размер и съответно са прилагани почасови възнаграждения, които са доста по-ниски от допустимите, за да може изследователите да получават възнаграждение през целия период на изпълнение на съответния проект.

Както е видно от Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“, работни листове от „1.001-0001“ до „1.003-0002“) за всеки от 15-те проекта по ОПНОИР приложената часова ставка в лв. за всяка от категориите изследователски персонал е изчислена като реално изплатените общи разходи за труд за съответната категория изследователи се разделят на отработените часове за 2021 г. След това е определено средното почасово възнаграждение за всяка категория изследователи (R1, R2, R3 и R4), наети по ОПНОИР през 2021 г. и съответно е изчислен реално платеният среден разход за 1 отработен час. Последният е определен като средноаритметична стойност на средните почасови възнаграждения за всяка категория изследователи по ОПНОИР.

Както е посочено в Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“, работен лист „Изследователски персонал“), средният разход за 1 отработен час на изследователите, наети по ОПНОИР през 2021 г. възлиза на 28,34 лв. Същият се актуализира с последния публикуван от Евростат индекс на разходите за труд за България в област „Професионални дейности и научни изследвания“ съгласно номенклатурата, използвана от НСИ ([M] Professional, scientific and technical activities съгласно номенклатурата на Евростат), съгласно който увеличението за 2022 г. е 16% спрямо 2021 г. След индексирание се получава разход за 1 отработен час на изследователите в размер на 33 лв., като стойността е закръглена до цяло число при прилагане на стандартното математическо правило за закръгляване.

Гореописаните изчисления са представени в Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“, работен лист „Изследователски персонал“).

Определяне на почасовото възнаграждение на изследователския персонал, нает по ПНИИДИТ и ПК ИП въз основа на данните за реално изплатените възнаграждения на изследователите, наети по ОПНОИР през 2021 г.					
Реф. № на проектите по ОПНОИР, по които са наети изследователи за извършване на НИРД и развитие на иновации	Приложени часови ставки в лв. за всяка от категориите изследователски персонал по ОПНОИР				
	Изследовател R4	Изследовател R3	Изследовател R2	Изследовател R1	Ръководител екип R4-R3
1.001-0001	41,43 лв.	39,53 лв.	30,52 лв.	28,55 лв.	48,00 лв.
1.001-0003	29,59 лв.	29,59 лв.	29,59 лв.	18,86 лв.	41,00 лв.
1.001-0004	34,49 лв.	32,31 лв.	25,67 лв.	18,77 лв.	41,00 лв.

1.001-0008	31,67 лв.	31,67 лв.	31,67 лв.	13,38 лв.	40,56 лв.
1.002-0001	44,60 лв.	39,00 лв.			48,00 лв.
1.002-0002	42,15 лв.	12,14 лв.			46,68 лв.
1.002-0005	29,45 лв.	35,00 лв.	27,90 лв.	22,52 лв.	38,06 лв.
1.002-0006	34,04 лв.	18,57 лв.	15,14 лв.	14,81 лв.	38,60 лв.
1.002-0010	27,34 лв.	24,28 лв.	18,53 лв.	15,23 лв.	32,41 лв.
1.002-0011	45,16 лв.	26,05 лв.	24,11 лв.		41,98 лв.
1.002-0012	31,30 лв.	24,62 лв.	17,95 лв.	12,82 лв.	32,41 лв.
1.002-0014	31,67 лв.	31,67 лв.	31,67 лв.	19,38 лв.	48,38 лв.
1.002-0019	29,38 лв.	17,80 лв.	11,29 лв.	7,35 лв.	48,00 лв.
1.002-0023	12,25 лв.	9,43 лв.	9,00 лв.	7,90 лв.	16,84 лв.
1.003-0002	42,02 лв.	42,02 лв.	29,53 лв.	22,46 лв.	42,02 лв.
Средно почасово възнаграждение по категории изследователски персонал, наети по ОПНОИР през 2021 г.	33,77 лв.	27,58 лв.	23,27 лв.	16,84 лв.	40,26 лв.
Реално платен среден разход за 1 отработен час на изследователите, наети по ОПНОИР през 2021 г.	28,34 лв.				
Индекс на разходите за труд за 2022 г. спрямо 2021 г. по данни на Евростат за България	16%				
Реално платен среден разход за 1 отработен час на изследователите, наети по ОПНОИР през 2021 г. след прилагане на индекса на разходите за труд за 2022 г. по данни на Евростат за България	33 лв.				

Определеното почасово възнаграждение за изследователския персонал след прилагане на горепосочените изчисления въз основа на историческите данни за реално платените възнаграждения на изследователите, наети по ОПНОИР през 2021 г., **е 33 лв./час.**

5. Определяне на единичния разход за почасово възнаграждение на наетия изследователски и друг квалифициран персонал по ПНИИДИТ и ПКП.

Единичният разход за почасово възнаграждение на персонала, нает за изпълнението на дейности по ПНИИДИТ и ПКП се определя като средноаритметична стойност на почасовото възнаграждение за квалифицирания персонал (изчислено

съгласно описаното в т. 3, по-горе) и почасовото възнаграждение на изследователския персонал (изчислено съгласно описаното в т. 4, по-горе). Единичният разход се изчислява, както следва:

Единичен разход за почасово възнаграждение на изследователския и друг квалифициран персонал по ПНИИДИТ и ПКИП = (ПВКП + ПВИП) / 2, където:

ПВКП - почасово възнаграждение на квалифицирания персонал;

ПВИП - почасово възнаграждение на изследователския персонал.

Следователно единичният разход за почасово възнаграждение на изследователския и друг квалифициран персонал по ПНИИДИТ и ПКИП = (28 + 33) / 2 = 31 лв.

Изчислението е представено в Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“, работен лист „Изследователски персонал“). Стойността е закръглена до цяло число при прилагане на стандартното математическо правило за закръгляване.

Бенефициентите могат да поискат възстановяване на горепосочения единичен разход за почасово възнаграждение (31 лв./час) на изследователския и друг квалифициран персонал, участващ пряко в изпълнението на дейности за НИРД и създаване на иновации по ПНИИДИТ и ПКИП. В проектните предложения разходите за възнаграждение на персонал се залагат като обща сума, изчислена на база посочения единичен разход (31 лв./час) и необходимия брой човекочасове¹¹ по съответния проект. При отчитането на разходите следва да бъдат постигнати и отчетени от страна на бенефициентите както съответния брой човекочасове, така и общата сума на разходите за персонал, заложен в проектното предложение. Задължение на бенефициента е да поддържа и съхранява в пълен обем документацията, удостоверяваща реално извършените разходи за възнаграждения на персонала. Почасовите ставки, приложени от бенефициентите могат да бъдат по-ниски или по-високи от определения единичен разход за 1 отработен час (31 лв./час) при спазване на изискването при отчитане на разходите за възнаграждения да са постигнати и отчетени заложените в проектното предложение общ брой човекочасове и общата сума на разходите за персонал.

Единичният разход включва брутната заплата на всяко наето лице, както и осигурителните вноски за сметка на работодателя и отчита правото на наетите лица да ползват законоустановен годишен отпуск, както и отпуск при временна

---

¹¹ Например ако по даден проект се предвижда да бъдат наети 3 лица, които ще работят по 8 часа на ден (40 часа седмично) за период от 40 седмици, то броят на човекочасовете е 4 800.

неработоспособност в съответствие с разпоредбите на приложимото национално законодателство в областта.

Условията за възстановяване на единичния разход се определят в Условията за кандидатстване в зависимост от спецификата на конкретната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Документите, които се изискват за отчитане на единичния разход за почасово възнаграждение са посочени в т. 7, по – долу.

6. Периодично актуализиране на единичния разход за възнаграждение на персонала

При публикуването на актуални данни от НСИ и Евростат Управляващият орган на ПНИИДИТ и ПКИП може да извърши актуализация на горепосочения единичен разход за почасово възнаграждение на изследователския и друг квалифициран персонал, като приложи формулите, описани по-горе и представени в Приложение 1 (файл „Приложение 1_Изчисления-ОВР.xlsx“).

Актуализираният размер на единичния разход за почасово възнаграждение се публикува на интернет страницата на Управляващия орган.

7. Обобщена таблица относно единичния разход за почасово възнаграждение на лицата, наети по ПНИИДИТ и ПКИП

За целите на настоящата Методология се прилага дефиницията за „наети лица“ на Националния статистически институт, а именно: **наети лица** са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда или в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител, по силата на които правоотношения те получават възнаграждение в пари или натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа, независимо дали договорът за наемане е постоянен или временен, на пълно или непълно работно време.

Период на изпълнение на операциите	Операциите по ПНИИДИТ и ПКИП ще се реализират в периода 2023 – 2029 г.
Показател, който води до възстановяване на разходите	Брой отработени часове при единичен разход за почасово възнаграждение.
Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	Брой отработени човекочасове
Стандартна таблица на единичните разходи, еднократни суми или	Стандартна таблица на единичния разход за почасово възнаграждение на изследователски и друг квалифициран персонал, нает по ПНИИДИТ и ПКИП.

единни ставки	
Сума по видове мерни единица или по процент (за единни ставки) от ОВР	Единичен разход за почасово възнаграждение – 31 лв./час
Категории разходи, обхванати от единични разходи, еднократни суми или единни ставки	Разходи за възнаграждения на персонал, които се предоставят като единичен разход за почасово възнаграждение.
Тези категории разходи покриват ли всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	Не. Използват се в комбинация с други допустими разходи по отделните процедури по ПНИИДИТ и ПКИП.
Метод за корекция	Периодично актуализиране на единичния разход съобразно публикувани нови статистически данни на НСИ, Евростат или друг източник, осигуряващ прилагането на коректен, справедлив и проверим метод на изчисление.
Проверка на достигането на единиците - Опишете какви документи/система ще бъдат използвани, за да се провери, че реализираните единици са достигнати? – опишете какво и от кого ще бъде проверявано по време на проверките на управлението – опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи	<p>Какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерната единица?</p> <p>Минималните задължителни документи са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Договор за наемане на съответното лице на трудово правоотношение съгласно Кодекса на труда или Заповед за назначаване на служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител (ако е приложимо) и длъжностна характеристика, описваща отговорностите и задълженията за длъжността, на която е наето всяко лице. - Опис на наетите лица, подписан от работодателя, който съдържа информация за трите имена и ЕГН на всяко лице, информация за броя и вида на трудовите договори (основен или допълнителен трудов договор)/Заповедта за назначаване и дата, среднодневна заетост в часове съгласно трудовия договор/допълнителното споразумение/Заповедта за назначаване, отчетен месец, приложим единичен разход за почасово възнаграждение и др. съгласно Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение по съответната процедура; - Протокол (или отчет/справка) за приемане на извършената работа от работодателя или от органа по назначаване за съответния отчетен период. От протокола (отчета/справката) следва да е видно изпълнението на конкретните отговорности и задължения за съответния отчетен период съгласно трудовия договор/Заповедта за назначаване и длъжностната характеристика на всяко наето лице. <p>В Условието за кандидатстване по отделните процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ съобразно спецификата им може да се определят и други специфични документи за възстановяване на разходите за възнаграждения на персонал. Такъв документ може да бъде например становище относно изпълнението на отговорностите и задълженията за съответния отчетен период съгласно трудовия договор/Заповедта за</p>

	<p>назначаване и длъжностната характеристика на наетото лице от независим експерт, определен от Управляващия орган, и/или други документи, доказващи постигнатия резултат в зависимост от спецификата на съответната процедура.</p> <p>Опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място) и от кого?</p> <p>УО/Междинното звено (МЗ) извършва административна проверка на всяко искане за плащане, представено от бенефициента.</p> <p>Административната проверка се извършва от експерти на УО/МЗ, като се попълва и контролен лист. УО/МЗ извършва и проверки на място при спазване на процедурата, описана в Наръчника на УО/МЗ. Проверките на място се извършват съгласно одобрената от УО/МЗ методика за оценка на риска. Проверките на място могат да бъдат планирани или непланирани. Те ще бъдат извършвани от страна на УО/МЗ за проверка на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оригинални документи, съгласно контролен лист; - обстоятелството дали лицето е наето съгласно националното законодателство, дали е извършило съответната работа, както е уговорено в трудовия договор/Заповедта за назначаване и длъжностната характеристика. Проверката на място се документира с Формуляр за проверка на място, подписан от експерта/ите и представители на бенефициента. <p>Какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?</p> <p>Изброените по-горе минимални задължителни документи, доказващи постигнатия резултат (и ако е приложимо - други документи, изрично посочени в Условието за кандидатстване по съответната процедура) се предоставят на УО/МЗ от бенефициентите заедно с всяко искане за плащане чрез ИСУН 2020. УО/МЗ проверява представените документи и гарантира, че всички изисквания за възстановяване на опростения разход са изпълнени. Документите на хартиен оригинал се съхраняват при бенефициентите, а пред УО/МЗ същите се представят сканирани, чрез системата ИСУН 2020.</p> <p>Резултатите се наблюдават от Управляващия орган/Междинното звено чрез извършването на административни проверки и проверки на място. Проверките на място се извършват съгласно одобрената от УО/МЗ методика за оценка на риска.</p>
<p>Възможни погрешни стимули, смекчаващи мерки и очакваното ниво на риск (високо/средно/ниско)</p>	<p>Възможен риск: Ниско качество на извършената работа.</p> <p>Очаквано ниво на риск: Ниско.</p> <p>Мерки за намаляване на риска: Извършване на проверки на място от страна на УО/МЗ (включително и чрез включване на независими експерти с експертиза в съответната област), за да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - се провери и удостовери изпълнението на извършените

	<p>дейности от участниците в проекта, получили възнаграждение чрез единичен разход, както и наличието на конкретен резултат от извършената дейност;</p> <p>- да се осигури наблюдение от страна на УО/МЗ през периода на изпълнение на проекта, което се документира в контролен лист за извършените проверки на място.</p> <p>Възможен риск: Двойно финансиране на извършената работа.</p> <p>Очаквано ниво на риск: Ниско.</p> <p>Мерки за намаляване на риска:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подписване на Декларация за липса на двойно финансиране при подаване на всеки пакет отчетни документи; - Въвеждане в ИСУН 2020 (секция „Екип“ от Техническият отчет) на обобщена информация за отработеното време по проекта на всяко от наетите лица. Съответно УО/МЗ извършва периодично в ИСУН 2020 „Справка по ЕГН“ и при установяване на нарушения предприема съответните действия съгласно разпоредбите на сключения административен договор и приложимото законодателство.
--	--

Приложения:

Приложение 1 – Изчисления за определяне на единичния разход за почасово възнаграждение на изследователски и друг квалифициран персонал по ПНИИДИТ и ПКИП.